

Titel: text, [Latin] 145-0050

Citation: "text, [Latin] 145-0050", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 2. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_145-shoot-wacc-1992_0005_145_Latin_0050_p2_bP1_TB00001/facsimile.pdf (tilgået 30. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

aldet paa visse punkter. Der skelnes mellem konstituenten og exponenten. Kun exponenter kan styres af elementer i en anden enhed. Extense exponenter karakteriserer en hel ytring (i udtrykket modulationer, i indholdet verbalmorfer) intense og exponenter er ikke i stand hertil (i udtrykket akcenter, i indholdet nominalmorfer). - En enhed der forbinder konstituenten og exponenten er et syntagma. Det minimale syntagma er i udtrykket stavelsen i indholdet nominet. - Konstituenten dels i centrale og marginale. ~~xxxxxxx~~ de centrale er i udtrykket vokaler, de marginale konsonanter, kons. selekterer vokaler (i indholdet stamme og afledning). - en vokal kan udgøre en stavelse, en kons. kan ikke. - I artiklen om dansk (B. 165) er der sket visse ændringer i definitionerne. - Der er givet en klar definition af ytringen som lex, elementer af højeste grad af hvilke hvert eet alene kan udgøre en katalyseret overklasse (enhed af nærmest forudgående grad), og modulationer og akcenter er defineret som stabiliserende en lex, og indbyrdes ud fra deres forudsætningsforhold. Herved undgås at definere akcenten ud fra ~~xxxxxxx~~ styrelsesforhold imellem stavelser og stavelse ud fra akcenten, men de nye definitioner er meget indviklede, her vil jeg kun fremhæve ~~xxxxxxx~~ det principielle - ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~.

Stavelse definere stadig ved at indeholde en akcent. Og de øvrige def. er uforandrede. -

Konsonanter og vokaler kan nu videre opstilles i kategorier efter indbyrdes funktioner. I fremstillingen af dansk bliver det ikke aktuelt, da alle konsonanter p.t. af den stærke reduktion kan staa i alle stillinger. - foruden forudsatte ~~xxxxxxx~~ (vok.) og forudsættende (kons.) kan man ogsaa have en kategori bade- og i dansk v/u. - I andre sprog, fx. fransk kan man opdele i mindre kategorier af kons. Inddelingsgrundene er om de kan staa initialt el. finalt, el. vokalmert el. vokalfjernt el. begge dele. - Alle disse definitioner kan foretages helt uafhængigt af substansen. M.h.t. til det sidste punkt ~~xxxx~~ initial- finalt har Hj. ikke været helt klar, det bruges sommetider om noget substansmæssigt, nemlig rækkefølge, men meningen er egentlig noget rent formalt: initialt er forudsat, finalt forudsættende etc. og derfor er der nogle bedre termer, som blot sj. er brugt. -

Man maa være klar over hvor rent formalt det er. - I sprog uden akcent er der ingen stavelser - kun pseudostavelser. - I sprog uden forudsætningsforhold mellem konstituenten (ex. altid cv) er der ingen vokaler og kons. - Og de forsk. formale størrelser kan manifesteres meget forskelligt. Akcent kan manifesteres ved tryk, tone el. fx. vokaler (~~xxxxx~~ i sprog med vokalharmonier) og vokoiderne i saadanne sprog er ikke vokaler og hvis to sprog har henholdsvis stavelsetyperne V, VC cvc og v cv vc cvc, ~~xxxxxxx~~ og v, cv, cvc, saa er der forsk. forudsætningsforhold mellem den initiale og finale stavelser del (initial forudsætter final, ~~xxxxx~~, kombination, final forudsætter initial) - og kons. paa første plads i de tre sprog vil være helt forskelligt defineret. -

Dette faar konsekvenser for sprogsammenligning, og rejser visse problemer her. - Er det muligt at identificere ~~xxxx~~ rent formalt ~~en~~ størrelser mellem forskellige sprog? - ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ Det forudsætter meget faste holdpunkter i definitionshierarkiet. - I en artikel i ALVII (182) har jeg prøvet at opstille en metode for definition af fonemkategorier med sammenligning for øje, men jeg har ikke turdet vove mig ud i ~~xxxx~~ rent formale sammenligninger og identificeret fra sprog til sprog ved substans. ~~xxxx~~ Gøgeby har i sin disputats opstillet de franske fonemer i kategorier efter kombination (han benytter initial- final, vokaler, vokalfjernt og samt synretioner og extension) ~~xxxx~~ og han betoner meget stærkt at substansen er helt udelukket, mere endnu end